«تەۋرات 29-قىسىم»

«يوئېل»

© مۇقەددەس كىتاب 2012
CC BY-SA 4.0
www.mukeddeskalam.com
«ئۇيغۇرچە كالام تەرجىمىسى»

تەۋرات 29-قىسىم

«يوئېل»

(يوئېل پەيغەمبەرنىڭ كىتابى)

كىرىش سۆز

يېزىلغان ۋاقتى

يوئېل پەيغەمبەرنىڭ ياشىغان ۋاقتى ياكى ئۇنىڭ كىم ئىكەنلىكى توغرىسىدا ئېنىق مەلۇمات يوق. بىراق ئۇنىڭ قىسقىغىنا كىتابىدىكى بەزى بىر ئۇچلىرى بىزگە شۇنى كۆرسىتىدۇكى، ئۇ بەلكىم ئىسرائىلنىڭ «جەنۇبىي پادىشاھلىقى»نىڭ پادىشاھى يوئاش تەختكە ئولتۇرغان يىللاردا (مىلادىيەدىن ئىلگىرىكى 835-796 يىللار) بۇ كىتابنى يازغان. يوئېل ئۆز كىتابىدا كاھىن-پەيغەمبەر زەكەرىيانىڭ ئۆلتۈرۈلۈش ۋەقەسى توغرىسىدا دارتىپ توختىلىدۇ. يوئاش پادىشاھ زەكەرىيا پەيغەمبەرنىڭ ئۆزىگە قىلغان تەنبىھىگە چىدىماي ئۇنى ئىبادەتخانىدىكى «ئايۋان بىلەن قۇربانگاھ ئوتتۇرىسىدا» ئۆلتۈرگەن («2تار.» 21:24 ھەم «مات.» 35:23نى كۆرۈڭ). يوئېل پەيغەمبەر: كاھىنلار دەل مۇشۇ يەردە خۇدا ئالدىدا يىقىلىپ، خەلق ئۈچۈن «يىغا-زار كۆتۈرۈپ» رەھىم تىلىشى كېرەك، دەيدۇ. مۇشۇنداق دۇئا-تىلاۋەتنى كۈچلۈك تەكىتلىشىگە قارىغاندا، يوئېلنىڭ ئۆزى كاھىن (مۇقەددەس ئىبادەتخانىدا ئىشلەيدىغان، مەخسۇس «قۇربانلىق قىلغۇچى» خىزمەتكار) بولۇشى مۇمكىن ئىدى.

ئارقا كۆرۈنۈشى

چېكەتكە ئاپىتى پەلەستىن زېمىنىگە چۈشتى. بۇنداق بىر ئاپەتنى كۆرۈپ باقمىغان كىشىلەر بۇ ھاشارەتلەر چىقارغان ۋەھىمە ھەم ۋەيرانچىلىقنى تەسەۋۋۇر قىلالمايدۇ. بەزىدە ئۇلار شۇنچە زور توپ بولۇپ ئۇچىدۇكى، كۈندۈزدە قۇياش نۇرىنى، كېچىدە ئاي-يۇلتۇزلارنى توسۇپ جاھاننى قاراڭغۇلۇق قاپلايدۇ. ئۇلار مەلۇم بىر جايغا چۈشسە، بىرەر مىنۇتتىن كېيىن، ياپيېشىل، باراقسان ئېتىز-باغلارنى چۆل-باياۋانغا ئايلاندۇرىدۇ؛ ھەتتا دەرەخلەر قوۋزاقلىرىدىنمۇ يالىڭاچلىنىدۇ، ھەممە جاي قاقشال بولىدۇ. دېمىسىمۇ بىر دېھقان ئۈچۈن بۇ تولىمۇ زور بالايىئاپەت بولىدۇ.

مۇشۇ ئاپەتلەر بىرنەچچە يىل داۋاملاشقان بولۇشى مۇمكىن (25:2)، نەتىجىدە خەلقنىڭ بىر قىسمى جان بېقىش ئۈچۈن ئۆزلىرىنى قۇللۇققا ساتقان بولۇشىمۇ مۇمكىن (6:3). 1-باب، 4-ئايەتتىن كۆرەلەيمىزكى، ئاپەت پەقەت چوڭ ئاپەت چوڭايغان ھاشارەتلەر بىلەنلا توختاپ قالمىغان؛ بەلكى چېكەتكىلەر ئۇچۇپ بارغانلىكى جايلاردا تۇخۇملارنى تۇغۇپ ماڭغاندى. لىچىنكىلەر تۇخۇمدىن تۆرەلگەندە، ھەربىر ئۆسۈش باسقۇچىدا تۇرغان لىچىنكىلەر ئۇدۇل كەلگەن گۈل-گىياھلارنى ۋەيران قىلاتتى. بۇ ئاپەت ئېلىپ كەلگۈچى «چىشلىگۈچى قۇرت»لار، «چېكەتكە لىچىنكىلەر»، «ۋەيرانچى قۇرت»لار بولسا چېكەتكىلەرنىڭ بىر قانچە خىل نەسلى بولۇشىمۇ ياكى ھەممىسى ئۆز ئالدىغا ئايرىم-ئايرىم نەسىل بولۇشىمۇ مۇمكىن ئىدى.

يوئېل پەيغەمبەر ئېنىق كۆرىدۇكى، بۇ ئاپەتلەر «تاسادىپىيلىقتىن بولغان» ئەمەس؛ خۇدا مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق ئىسرائىل بىلەن تۈزگەن ئەھدە بويىچە، ئىسرائىللار ئۆزىگە ئاسىيلىق قىلسا، ئۇ ئۇلارنىڭ ئۈستىگە ھەرخىل ئاپەتلەر ۋە ئاۋارىچىلىكلەرنى ئەۋەتىدۇ. يوئېل پەيغەمبەر ئۆز خەلقىنى ئاچارچىلىقتىن داد-زار كۆتۈرۈۋاتقان ھايۋانلاردىن ئىبرەت ئېلىشقا ئۈندەيدۇ. ئۇنىڭ سۆزىدىن: «ھېچ بولمىغاندا ھايۋانلار خۇداغا نىدا قىلىشنى بىلىدىكەن، سىلەرچۇ؟» دېگەن ھەجۋىي، كىنايىلىك مەنە چىقىدۇ.

ئۇ خەلقىنىڭ پەقەت ئىككى خىل گۇناھىنى ئالاھىدە تىلغا ئالىدۇ: —

(1) مەستلك (5:1) – ئۇ هاراقكەشلەرنى يىغا-زار قىلىشقا چاقىرىدۇ، چۈنكى ئۇلارغا ئىچكۈدەك شاراب يوق ئىدى.

(2) بىگۇناھ قان تۆكۈش (21:3).

شۇڭا خەلق قايسى گۇناھلارغا پاتقانلىقىنى ئۆزلىرى ئېنىق بىلگەن بولسا كېرەك. يوئېل كاھىنلار ئارقىلىق پۈتۈن خەلقنى بىر مەزگىل روزا تۇتۇشقا، دۇئا قىلىشقا چاقىرىدۇ. مۇشۇ روزا-دۇئادىن ھېچكىم سىرتتا قالماسلىقى كېرەك ئىدى – ھەتتا ئېمىتىلىدىغان بوۋاقلارنىمۇ ئۆيدە قالدۇرماسلىق، توي قىلىۋاتقان قىز-يىگىتلەر توي تەبرىكلەشلىرىنى تاشلاپ قويۇپ ئىبادەتخانىغا كېلىشى زۆرۈر ئىدى.

خۇدانىڭ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشى توغرۇلۇق ۋەدىسى 2-باب، 18-27-ئايەتتە بېرىلىدۇ. خۇدا چېكەتكىلەردىن تەركىب تاپقان ئۆزىنىڭ مۇشۇ «قوشۇنى»نىڭ يېرىمىنى ئوتتۇرا دېڭىزغا، يېرىمىنى شەرقتىكى «ئۆلۈك دېڭىز»غا پۈۋلەيدۇ، ئاندىن خەلقنىڭ زىرائەتلىرىنى ئەسلىگە كەلتۈرىدۇ، ھەتتا چېكەتكىلەر يەۋەتكەن «ئىسراپ بولغان» يىللارنى ئەسلىگە كەلتۈرىدۇ. خەلق پەيغەمبەرنىڭ چاقىرىقى بويىچە خۇداغا نىدا قىلىپ ئۇنىڭ يېنىغا قايتتى، ئاندىن خۇدا ۋەدىسى بويىچە چېكەتكىلەرنى يوقىتىپ، خەلقنى قۇتقۇزدى. ئەگەر خەلق شۇنداق توۋا قىلمىغان بولسا، خۇدا شۇنداق قىلمىغان بولاتتى، ئەلۋەتتە؛ شۇنداقلا ئۇلارنىڭ توۋا قىلىشى بىلەن بولغان نەتىجە يوئېل ئېيتقىنىدەك شۇنچە بەرىكەتلىك بولمىغان بولسا، ئۇنداقتا يوئېل ھەرگىز «پەيغەمبەر» دەپ ئېتىراپ قىلىنمىغان بولاتتى. «يوئېل پەيغەمبەر» دېگەن كىتابنىڭ قولىمىزدا ھازىرغىچە بولۇشى بۇنىڭغا ئىسپات بولىدۇ.

يوئېلنىڭ سۆزلىرىنىڭ ھەقىقەت بولغانلىقىنى ئۆز دەۋرىدىكىلەرگە تەستىقلىتىش ئۈچۈن ھەم «پەرۋەردىگارنىڭ كۈنى»دە بولىدىغان جازالارغا مىسال بولۇش ئۈچۈن، خۇدا پەيغەمبىرىگە تۇر شەھىرى، زىدون رايونى ھەم فىلىستىيەلەرگە ئەينى ۋاقىتتا بېرىدىغان جازالىرى توغرۇلۇق بىر بېشارەت بېرىدۇ. ئۇلار (تۇر، زىدون، فىلىستىيەلەر) خۇدانىڭ خەلقىنى، ئىبادەتخانىسىنى بۇلاپ، ئولجىنى ئۆز بۇتلىرىغا بېغىشلىغان ھەم ئىسرائىلدىن ئېلىپ كېلىنگەن قۇللار بىلەن سودا قىلغان. (3-باب، 4-8-ئايەت). بۇ قۇللار ئاچارچىلىقتىن ئۆزلىرىنى قۇللۇققا سېتىشقا مەجبۇر بولغان ئادەملەر بولۇشى

مۇمكىن. يوئېل شۇ يەردىكى كىشىلەر توغرۇلۇق: «دەل شۇنداق بىر ئىش، يەنى ئۆزلىرىنى قۇللۇققا سېتىشقا مەجبۇر بولۇشى ئۇلارنىڭ بېشىغا چۈشىدۇ» دېگەندەك بېشارەت بېرىدۇ. تارىختا بۇ ئىشلارنىڭ قاچان ۋە قانداق يۈز بەرگەنلىكىنى بىلمەيمىز. بىراق ئىشلارنىڭ ھەقىقەتەن يۈز بەرگەنلىكىگە جەزم قىلالايمىز. چۈنكى ئەگەر بۇ ئىشلار يۈز بەرمىگەن بولسا، يوئېل ھەرگىز «پەيغەمبەر» دەپ ئېتىراپ قىلىنمىغان بولاتتى، ئۇنىڭ ئۇشبۇ يازمىسىمۇ تەۋرات يازمىلىرى قاتارىغا ھەرگىز كىرگۈزۈلمىگەن بولاتتى.

بىراق پەقەت ئىسرائىلغىلا ئەمەس، بەلكى ھەر دەۋردىكى ھەربىر ئەل ئۈچۈن «يوئېل پەيغەمبەر» دېگەن كىتابتا تېخىمۇ ئۇلۇغ، تېخىمۇ ۋەزنىلىك بىر سۆز-ئاگاھ بار. ھەزرىتى يوئېل ھەممىنى يالمايدىغان، جاھاننى قاراڭغۇلۇققا سالىدىغان، بۇ توپ-توپ دەھشەتلىك ھاشارەتلەرگە قاراپ، بۇ ئىشنىڭ ئۆزى كەلگۈسىدە خۇدانىڭ ئۇلۇغ ھەم دەھشەتلىك، ھەممىنى سورايدىغان قىيامەت كۈنى، يەنى «پەرۋەردىگارنىڭ كۈنى»دىن بېشارەت بېرىدىغانلىقىنى كۆرۈپ يەتتى. شۇ كۈندە چېكەتكىلەردىن تېخىمۇ كۈچلۈك، تېخىمۇ ۋەھىملىك بولغان، ۋەيران قىلغۇچى بىر قوشۇن ئۆز خەلقىنىڭ زېمىنىغا يەنە تاجاۋۇز قىلىدۇ. بېشارەت بويىچە بۇ قوشۇن جىن-شەيتانلار تەرىپىدىن كۈچلەندۈرۈلىدۇ. باشقا پەيغەمبەرلەرنىڭ كىتابلىرى بويىچە، بۇ «دەججال» (شەيتاننىڭ ۋەكىلى)نىڭ قوشۇنى بولىدۇ. ئايان بولىدۇكى، يوئېلنىڭ دەۋردىكىلەرنىڭ «پەرۋەردىگارنىڭ كۈنى» توغرۇلۇق ئازراق خەۋىرى بار. بىراق ئۇنىڭ قېرىنداشلىرىنىڭ كۆپىنچىسى شۇ كۈن توغرىسىدا: «خۇدا ھەممە بۇتپەرەس كاپىر ئەجنەبىي ئەللەرنى قاتتىق ئۇرىدۇ، "خۇدانىڭ خەلقى بولغان بىزلەر" كۆتۈرۈلىمىز» دېگەن ئىرقچى، بىمەنە مىللەتچى كۆز-قاراشتا بولغانىدى. ئۇلار: «بىز ھەزرىتى ئىبراھىمنىڭ (جىسمانىي) نەسلى بولغاندىن كېيىن، خۇدا بىزگە بەخت ئاتا قىلىشى زۆرۈر» دەپ ئويلىشى مۇمكىن. بىراق تەۋراتتىن ھەربىر ئوقۇرمەنگە ئايانكى، ھەزرىتى ئىبراھىمغا ۋەدە قىلىنغان بەرىكەتلەرگە مىراس بولۇش ئۈچۈن، ئۇنىڭ ئەۋلادلىرى ھەزرىتى ئىبراھىمنىڭ ئېتىقادلىق، ھەققانىي ئىزلىرىنى باسمىسا، بۇ ۋەدىلەر بىكار بولىدۇ.

شۇڭا يوئېل ئۇلارغا ئېيتىدۇ ــ «بۇ ۋەيرانچىلىق ئېلىپ كېلىدىغان بىر

كۈن» – پەقەت بۇتپەرەس كاپىرلار ئۈستىگىلا ئەمەس، بەلكى ئىسرائىلنىڭ خۇدادىن يىراقلاشقىنىدىن ئۇلارنىڭ ئۈستىگىمۇ چۈشىدۇ. بىراق ئۆز كۈنىدە خۇدا يوئېلنىڭ خەلقىنى چېكەتكىلەرنىڭ ئاپىتىدىن قۇتقۇزغاندەك، شۇ كۈنىدىمۇ قۇتقۇزۇلۇش مۇمكىنچىلىكى بولىدۇ. گۇناھتىن يېنىپ «پەرۋەردىگارنىڭ نامىنى چاقىرىپ نىدا قىلغانلارنىڭ ھەممىسى قۇتقۇزۇلىدۇ» – يەنى تاجاۋۇزچى قوشۇندىن قۇتقۇزۇلىدۇ. ئاخىرغا بېرىپ، خۇدا بىلەن قارشىلىشىدىغان بۇ قوشۇن ۋەيران قىلىنىدۇ. ھەم تىنچ-ئامانلىق ھەم ئاۋاتلىق ئاۋۋال «ھەممە گۇناھلىرىدىن پاكلاندۇرۇلغان بىر ئىسرائىل»غا ئاتا قىلىنىدۇ، ئاندىن ئۇلار ئارقىلىق پۈتۈن دۇنياغا يەتكۈزۈلىدۇ – چۈنكى خۇدا «ئۆز روھىنى بارلىق ئەت ئىگىلىرى ئۈستىگە قۇيىمەن» دېگەن مەقسىتىنى يوئېل ئارقىلىق بىزگە جاكارلىغان (28:2).

تەرجىمىمىزدە بىز تەۋراتشۇناسلارنىڭ تەتقىقلىرىدىن، بولۇپمۇ يەھۇدىي ئالىم «دوكتور ئارنولد فرۇختېنبائۇم» ھەم ئەنگلىيەلىك ئالىم داۋۇت پرىيورلارنىڭ ئەسەرلىرىدىن پايدىلاندۇق.

مەزمۇن: –

(1) 1-باب – چېكەتكە ئاپىتى پەرۋەردىگارنىڭ كۈنىگە بېشارەت بېرىدۇ
(2) 2-باب – چېكەتكىلەرنىڭ ۋەيرانچىلىقى
(3) 3-باب، 1-16 – پەرۋەردىگار ئەللەرنىڭ ئۈستىگە ھۆكۈم چىقىرىدۇ
(4) 3-باب، 17-21 – پەرۋەردىگار «يەھوشافات جىلغىسى»دا بارلىق ئەللەرنىڭ ئۈستىگە ھۆكۈمىنى چىقىرىدۇ

«يوئېل»

(يوئېل پەيغەمبەرنىڭ كىتابى)

چېكەتكە ئاپىتى پەرۋەردىگارنىڭ كۈنىگە بېشارەت بېرىدۇ

1

1 پەرۋەردىگارنىڭ پېتۇئېلنىڭ ئوغلى يوئېلغا چۈشكەن سۆزى: —
2 «ئى قېرىلار، ئاڭلاڭلار؛
زېمىندا بارلىق تۇرۇۋاتقان ھەممەيلەن، قۇلاق سېلىڭلار؛
ئۆز كۈنلىرىڭلاردا ياكى ئاتا-بوۋىلىرىڭلارنىڭ كۈنلىرىدىمۇ شۇنداق بىر ئىش بولۇپ باققانمۇ؟
3 باللىرىڭلارغا شۇنى ئېيتىپ بېرىڭلار،
باللىرىڭلار ئۆز باللىرىغا ئېيتسۇن،
ئۇلارمۇ كېلەر دەۋرگە ئېيتسۇن: —
4 «چىشلىگۈچى قۇرت» قالدۇرغاننى چېكەتكە يەپ بولدى،
چېكەتكە قالدۇرغاننى چېكەتكە لىچىنكىلىرى يەپ بولدى،
چېكەتكە لىچىنكىلىرى قالدۇرغاننى «ۋەيرانچى قۇرت»لار[(1)] يەپ بولدى.
5 ئەي، هاراقكەشلەر، ئويغىنىپ قاتتىق يىغلاڭلار،
ھۆۋلىشىڭلار، ئى شاراب ئىچكۈچىلەر،
يېڭى شاراب تۈپەيلىدىن —
— چۈنكى ئۇ ئاغزىڭدىن ئېلىپ تاشلاندى.
6 چۈنكى بىر خەلق، كۈچلۈك، سانسىزلىغان خەلق،

---

1 «چىشلىگۈچى قۇرت»، «چېكەتكە لىچىنكە» ۋە «ۋەيرانچى قۇرت»لار بولسا بەلكىم چېكەتكىنىڭ ئۆسۈش جەريانىدىكى ئۈچ خىل شەكلى، بولمىسا ئۈچ خىل باشقا زىيانداش ھاشارەتلەر بولۇشى مۇمكىن.

زېمىنىم ئۈستىگە بېسىپ كەلدى؛
ئۇنىڭ چىشلىرى بولسا شىرنىڭ چىشلىرى،
ئۇنىڭدا شىرنىڭ ھىڭگاك چىشلىرى باردۇر؛
7 ئۇ مېنىڭ ئۈزۈم تاللىرىمنى ۋەيرانە قىلىۋەتتى،
ئەنجۈر دەرىخىمنىڭ قوۋزاقلىرىنى سىيرىۋەتتى،
ئۇلارنى يالىڭاچلاپ، تاشلىۋەتتى؛
ئۇلارنىڭ شاخلىرى ئاقلىۋېتىلدى.
8 ياشلىقىدىكى ئېرى ئۈچۈن ماتەم تۇتۇپ بۆز كىيىملەرگە ئورانغان
نەۋجۇۋاندەك قاتتىق پىغان چېكىڭلار؛
9 پەرۋەردىگارنىڭ ئۆيى «ئاشلىق ھەدىيە»دىن ھەم «شاراب ھەدىيە»لەردىن[2]
مەھرۇم قىلىندى؛
كاھىنلار[3]، يەنى پەرۋەردىگارنىڭ خىزمەتچىلىرى ماتەم تۇتىدۇ.
10 ئېتىزلار چۆلدەرەپ كەتتى،
زېمىن ماتەم تۇتىدۇ؛
چۈنكى زىرائەتلەر غازان بولدى،
يېڭى شاراب قۇرۇپ كەتتى،
زەيتۇن مېيى قاغجىرىدى.
11 ھەي دېھقانلار، ئۇيۇلۇڭلار؛
بوغدايلار ھەم ئارپىلار ئۈچۈن يالۋۇرۇڭلار، ئى ئۈزۈمچىلەر،
چۈنكى ئېتىزلارنىڭ ھوسۇللىرى قۇرۇپ كەتتى.
12 ئۈزۈم تېلى قاغجىراپ كەتتى،
ئەنجۈر دەرىخى سولىشىپ قالدى،
ئانار دەرىخى، خورما پالمىسى ھەم ئالما دەرىخىمۇ،
دالادىكى بارلىق دەرەخلەر سولىشىپ كەتتى؛

2 «ئاشلىق ھەدىيە»لەر ھەم «شاراب ھەدىيە»لەر ئادەتتە «كۆيدۈرمە قۇربانلىق»لار ھەم «تەشەككۈر قۇربانلىق»لىرىنىڭ ئۈستىگە قويۇلاتتى.
3 «كاھىن» — مۇقەددەس ئىبادەتخانىدا پۇقرالار ئۈچۈن مەخسۇس قۇربانلىقنى كۆيدۈرگۈچى كىشى.

بەرھەق، شادلىقمۇ ئادەم بالىلىرىدا سولىشىپ كەتتى.
13 بېلىڭلارنى باغلاڭلار، پەرياد ئوقۇڭلار، ئى كاھىنلار؛
ھۆۋلاڭلار، ئى قۇربانگاھنىڭ خىزمەتچىلىرى؛
كېچىچە بۆزكىيىملەرنى كىيىپ دۇم يېتىڭلار، ئى خۇدانىڭ خىزمەتچىلىرى؛
چۈنكى خۇدايىڭلارنىڭ ئۆيىدىن[4] «ئاشلىق ھەدىيە» ھەم «شاراب ھەدىيە» ئۈزۈلۈپ قالدى.
14 «روزا تۇتايلى» دەپ خۇداغا مەخسۇس بىر مەزگىلنى ئايرىڭلار،
جامائەتكە مەخسۇس يىغىلىمىز، دەپ جاكارلاڭلار؛
ئاقساقاللارنى، زېمىندا تۇرۇۋاتقانلارنىڭ ھەممىسىنى پەرۋەردىگار خۇدايىڭلارنىڭ ئۆيىگە يىغىپ،
پەرۋەردىگارغا نالە كۆتۈرۈڭلار!

15 «ئاھ، شۇ كۈن!
چۈنكى پەرۋەردىگارنىڭ كۈنى يېقىنلاشتى،
ئۇ ھەممىگە قادىر تەرىپىدىن ھالاكەت بولۇپ كېلىدۇ[5].
16 مانا، غىزا كۆز ئالدىمىزدىن ئېلىپ تاشلاندى ئەمەسمۇ؟
شادلىق، خۇشاللىق خۇدايىمىزنىڭ ئۆيىدىن[6] ئېلىپ تاشلاندى ئەمەسمۇ؟
17 ئۇرۇقلار تويا-چالمىلار ئاستىدا چىرىپ كەتتى،
ئامبارلار خارابىلەشتى،
بوغۇزخانىلار غۇلاپ چۈشتى؛
چۈنكى زىرائەتلەر غازاڭ بولدى.
18 چارپايلار شۇنداق ھۆركىرىشىپ كەتتى!

4 «خۇدايىڭلارنىڭ ئۆيى» مۇقەددەس ئىبادەتخانىنى كۆرسىتىدۇ.
5 «ئۇ (شۇ كۈن) ھەممىگە قادىر تەرىپىدىن ھالاكەت بولۇپ كېلىدۇ» ــ مۇشۇ سۆز يوئېلغا زاماندىش يەھۇدىي خەلقىنىڭ كۆپىنچىسىنى چۆچۈتىدىغان ئالاھىدە گەپ. ئۇلار: ««پەرۋەردىگارنىڭ كۈنى» بىز يەھۇدىي خەلقىگە نىجاتنى ئېلىپ كېلىدۇ، ھەربىر باشقا مىللەتكە ھالاكەتنى ئېلىپ كېلىدۇ» دەپ ئويلايتتى. يوئېل پەيغەمبەر شۇ كۈننىڭ ھەربىر گۇناھكار ئادەمگە (مەيلى يەھۇدىي بولسۇن، يەھۇدىي بولمىسۇن) ھالاكەت ئېلىپ كېلىدۇ، دەپ جاكارلايدۇ.
6 «خۇدايىمىزنىڭ ئۆيى» مۇقەددەس ئىبادەتخانىنى كۆرسىتىدۇ، ئەلۋەتتە.

كالا پادىلىرى پاتىپاراق بولدى،
ئوتلاقنى تاپالمىغاچ؛
قوي پادىلىرىمۇ ئۆزى «گۇناھىمىز بار» دېگەندەك مەيۈسلەندى[7]؛
19 ئاھ، پەرۋەردىگار، ساڭا نىدا قىلىمەن؛
چۈنكى ئوت يايلاقلاردىكى ئوت-چۆپلەرنى يەۋەتتى،
يالقۇن دالادىكى بارلىق دەرەخلەرنى كۆيدۈرۈۋەتتى.
20 دالادىكى ھايۋانلارمۇ ساڭا نىدا قىلىدۇ،
چۈنكى ئېرىق-ئۆستەڭلەر قۇرۇپ كەتتى،
ئوت-يالقۇن دالادىكى ئوت-چۆپلەرنى يەۋەتتى.

چېكەتكىلەرنىڭ ۋەيرانچىلىقى

2

1 زىئون تېغىدا[8] كاناي[9] چېلىڭلار،
مۇقەددەس تېغىمدا ئاگاھ سىگنالىنى ئاڭلىتىڭلار؛
زېمىندا تۇرغۇچى ھەممەيلەن دىر-دىر تىترىسۇن؛
چۈنكى پەرۋەردىگارنىڭ كۈنى كېلىدۇ، ئۇ يېقىندىدۇر.
2 ئۇ كۈن بولسا قاراڭغۇ ھەم سۇر كۈن،
بۇلۇتلار قاپلانغان ھەم قاپقاراڭغۇ زۇلمەت كۈن، ــ تاڭ سەھەر تاغلار ئۈستىگە يېيىلغاندەك،
زور ھەم كۈچلۈك بىر خەلق كېلىدۇ؛
ئۇلارغا ئوخشاش بولغۇچىلار بولۇپ باقمىغان،
ئۇلاردىن كېيىنمۇ، دەۋردىن-دەۋرگە يەنە بولمايدۇ.

---

7 ھەتتا چارۋىلار، دالادىكى ھايۋانلار خۇداغا نىدا كۆتۈرۈۋاتقانغا ئوخشايدۇ (20-ئايەتنىمۇ كۆرۈڭ). نېمىشقا ئەمدى خۇدانىڭ خەلقى ئۇنىڭغا ھېچ دۇئا قىلمايدۇ؟

8 «زىئون» ياكى «زىئون تېغى» ــ يېرۇسالېم شەھىرى، جۈملىدىن مۇقەددەس ئىبادەتخانا جايلاشقان تاغدۇر. «زىئون» بەلكىم «كۆرۈنەرلىك» دېگەن مەنىدە. ئۇ دائىم خۇدانىڭ ئۆز خەلقىگە ھىمايە بولغىنىغا سىمۋول بولىدۇ.

9 ئىبرانىي تىلىدا «بۇرغا».

3 ئۇلارنىڭ ئالدىدا كۆيدۈرگۈچى ئوت ماڭىدۇ،
ئۇلارنىڭ كەينىدە بولسا بىر يالقۇن كۆيدۈرۈپ ئۆتىدۇ؛
كېلىشتىن بۇرۇن زېمىن «ئېرەم باغچىسى»دەك،
بىراق ئۇلارنىڭ تاپىنى تەگكەندىن كېيىن گۇل-گىياھسىز چۆل-باياۋان بولىدۇ؛
بەرھەق، ئۇلاردىن ھېچنېمە قېچىپ قۇتۇلالمايدۇ.
4 ئۇلارنىڭ قىياپىتى ئاتقا ئوخشايدۇ،
ئاتلىق لەشكەردەك چاپىدۇ.
5 جەڭ ھارۋىلىرى گۈلدۈرلىگەندەك سادا بىلەن ئۇلار تاغ چوققىلىرىدىن سەكرەپ ئۆتىدۇ؛
پاخالنى پاراسلاپ كۆيدۈرگەن ئوت ئاۋازىدەك تاراسلاپ ماڭىدۇ،
دەبدەبىلىك سەپ تۈزەپ تۇرغان كۈچلۈك قوشۇندەك يۈرىدۇ،
6 ئۇلارنىڭ ئالدىدا ئەللەر قاتتىق ئازابلىنىدۇ،
ھەممە چىراي تاتىرىپ كېتىدۇ.
7 ئۇلار پالۋانلاردەك يۈگۈرىدۇ؛
جەڭچىلەردەك سېپىلدىن ئارتىلىپ ئۆتىدۇ؛
ھەممىسى ئۆز ئالدىغا قاراپ يۈرۈش قىلىدۇ؛
سەپلىرىنى ھېچ بۇزمايدۇ.
8 ھېچقايسىسى ئۆز قېرىندىشىنى قىستىمايدۇ؛
ھەرقايسىسى ئۆز يولىدا ماڭىدۇ؛
قوراللارغا ئېتىلسىمۇ، يارىلانماي ئۆتۈپ ماڭىدۇ[10]؛
9 شەھەرنىڭ ھەممە يېرىگە چېپىشىدۇ؛
سېپىل ئۈستىدە يۈگۈرۈپ يۈرىدۇ؛
ئۆيلەرگە يامىشىپ چىقىدۇ؛
دېرىزىلەردىن ئوغرىدەك كىرىدۇ.
10 ئۇلار ئالدىدا يەر-زېمىننى تىترەك باسىدۇ،

10 بىرنەچچە خىل تەرجىمىسى بولۇشى مۇمكىن. ئىبرانىي تىلىنى چۈشىنىش تەس.

ئاسمانلار تەۋرىنىپ كېتىدۇ؛
قۇياش ھەم ئاي قاراڭغۇلىشىپ كېتىدۇ،
يۇلتۇزلار جۇلاسىنى قايتۇرۇۋالىدۇ.
11 پەرۋەردىگار ئۆز قوشۇنى ئالدىدا ئاۋازىنى قويۇۋېتىدۇ،
چۈنكى ئۇنىڭ بارگاھى پايانسىزدۇر؛
ئۇنىڭ سۆزىنى ئورۇنلىغۇچى كۈچلۈكتۇر؛
چۈنكى پەرۋەردىگارنىڭ كۈنى ئۇلۇغ، ئىنتايىن دەھشەتلىكتۇر؛
كىم ئۇنى كۆتۈرەلىسۇن؟
12 بىراق ھەتتا ھازىرمۇ، ــ دەيدۇ پەرۋەردىگار،
ــ چىن كۆڭلۈڭلار بىلەن، روزىلار بىلەن، يىغىلار بىلەن ماتەم تۇتۇپ مېنىڭ
يېنىمغا قايتىپ كېلىڭلار؛
13 كىيىم-كېچەكلىرىڭلارنى ئەمەس، بەلكى يۈرەك-باغرىڭلارنى تىلىپ[11]،
پەرۋەردىگار خۇدايىڭلارنىڭ يېنىغا قايتىپ بېرىڭلار؛
چۈنكى ئۇ مېھىر-شەپقەتلىك ھەم رەھىمدىل،
ئاسان غەزەپلەنمەيدۇ، زور مېھىر-مۇھەببەتلىكتۇر،
يامانلىقتىن ياندىغان خۇدادۇر.
14 كىم بىلىدۇ، ئۇ جازالاشتىن يېنىپ، رەھىم قىلىپ بىرەر بەرىكەتنى،
پەرۋەردىگار خۇدايىڭلارغا سۇنغۇدەك بىرەر «ئاشلىق ھەدىيە» ھەم «شاراب
ھەدىيە»نى قالدۇرۇپ كېتەمدۇ تېخى؟
15 زىئون تېغىدا كاناي[12] چېلىڭلار،
«روزا تۇتايلى» دەپ خۇداغا مەخسۇس بىر مەزگىلنى ئايرىڭلار،
جامائەتكە مەخسۇس يىغىلىمىز، دەپ جاكارلاڭلار؛
16 ئەلنى يىغىڭلار، جامائەتنى پاكلاندۇرۇڭلار[13]،

11 كونا زامانلاردا قاتتىق قايغۇ-ھەسرەتنى بىلدۈرۈش ئۈچۈن خەقلەر كىيىملىرىنى يىرتاتتى.
12 ئىبرانىي تىلىدا «بۇرغا».
13 «جامائەتنى پاكلاندۇرۇڭلار» ــ مۇشۇ «پاكلاندۇرۇش» بەلكىم ھەربىر ئادەمنى مۇسا پەيغەمبەرگە چۈشۈرۈلگەن مۇقەددەس قانۇندا بېكىتىلگەن ھەربىر هارام نەرسىدىن ئايرىۋېتىش دېگەنلىكتۇر.

ئاقساقاللارنى جەم قىلىڭلار، بالىلارنى، ئېمىۋاتقانلارنىمۇ يىغىڭلار؛
تويى قىلىنىۋاتقان يىگىت ئۆز ئۆيىدىن،
ياتلىق بولىدىغان قىز ھۇجرىسىدىن چىقسۇن[14]؛
17 كاھىنلار، يەنى پەرۋەردىگارنىڭ خىزمەتچىلىرى ئايۋان بىلەن قۇربانگاھ ئوتتۇرىسىدا يىغا-زار كۆتۈرسۇن[15]،
ئۇلار ئېيتسۇنكى، «ئى پەرۋەردىگار، ئۆز خەلقىڭگە ئىچىڭنى ئاغرىتقايسەن،
ئۆز مىراسىڭنى[16] خورلۇقتىن ساقلاپ،
ئۇلارنى ئەللەرگە سۆز-چۆچەك بولۇشقا قويمىغايسەن؛
ئەل-يۇرتلار ئارىسىدا: «ئۇلارنىڭ خۇداسى قېنى؟» دېيىلمىسۇن».

18 ئاندىن پەرۋەردىگار ئۆز زېمىنىگە ئوتلۇق مۇھەببىتىنى،
ئۆز خەلقىگە رەھىم-شەپقىتىنى كۆرسەتتى؛
19 پەرۋەردىگار جاۋابەن ئۆز خەلقىگە مۇنداق دېدى[17]: —
«مانا، مەن سىلەرگە بۇغداي، يېڭى شاراب ۋە زەيتۇن مېيىنى ئەۋەتىمەن،
سىلەر بۇلاردىن قاندۇرۇلىسىلەر؛
ۋە مەن سىلەرنى قايتىدىن ئەللەر ئارىسىدا شەرمەندە قىلىپ قويمايمەن؛
20 ھەم شىمالدىن كەلگۈچىنى[18] سىلەردىن يىراق قىلىپ،

---

14 «قان.» 7:20، 5:24 بىلەن سېلىشتۇرساق، ۋەزىيەتنىڭ جىددىيلىقى تېخىمۇ ئېنىق كۆرۈنىدۇ.

15 «(ئىبادەتخانىدىكى) ئايۋان بىلەن قۇربانگاھ ئوتتۇرىسىدا يىغا كۆتۈرۈڭلار» — نېمىشقا ئاشۇ جايدا شۇنداق قىلىش كېرەك؟ پىكرىمىزچە، بۇ ئەمر بىرنەچچە يىل ئىلگىرىكى بىر ۋەقە بىلەن زىچ مۇناسىۋەتلىك، يەنى يەھۇدانىڭ پادىشاھى يوئاش زەكەرىيا دېگەن كاھىن-پەيغەمبەرنى دەل ئاشۇ يەردە ئۆلتۈرۈۋەتكەن («2تار.» 21:24 ھەم «مات.» 35:23نى كۆرۈڭ).

16 «پەرۋەردىگارنىڭ مىراسى» مۇشۇ يەردە، شۈبھىسىزكى، ئۆز خەلقىنى كۆرسىتىدۇ.

17 «ئاندىن پەرۋەردىگار ... رەھىم-شەپقىتىنى كۆرسەتتى... مۇنداق دېدى: ... » — قارىغاندا خەلق خۇدانىڭ سۆزى بويىچە دۇئا-تىلاۋەت قىلغان، خۇدا دەرۋەقە ئۇلارنىڭ دۇئاسىغا ھازىر جاۋاب بېرىدۇ.

بەزى ئالىملار بۇ سۆزلەرنى: «ئاندىن پەرۋەردىگار ... رەھىم-شەپقەتنى كۆرسىتىدۇ... بەرھەق مۇنداق دەيدۇ: ... » دەپ تەرجىمە قىلىدۇ.

18 «شىمالدىن كەلگۈچى» بولسا بەلكىم بىرلا ۋاقىتتا بىرگە ئىككى بېشارەتنى تەڭ كۆرسىتىپ بېرىدۇ. بىرىنچىدىن، يوئېل پەيغەمبەرنىڭ زامانىدىكى، شىمالدىن كەلگەن «چېكەتكە قوشۇنى»نى كۆرسىتىدۇ؛ ئىككىنچىدىن، ئاخىرقى زاماندىكى، شىمالدىن كېلىدىغان، ئىسرائىل خەلقىگە ھۇجۇم

ئۇنىڭ ئالدى قىسمىنى شەرقىي دېڭىزغا،
كەينى قىسمىنى غەربىي دېڭىزغا[19] قوغلىۋېتىمەن؛
ئۇنى چۆل بىر زېمىنغا ھەيدىۋېتىمەن؛
ئۇنىڭ سېسىقلىقى پۇراپ تۇرىدۇ،
پاسىق ھىدى چىقىدۇ؛
چۈنكى ئۇ «چوڭ ئىشلارنى قىلغۇچىمەن» دەپ ئۆزىنى ئۇلۇغ قىلماقچى بولىدۇ.[20]
21 قورقما، ئى زېمىن؛
شادلىنىپ خۇشال بول؛
چۈنكى پەرۋەردىگار ئۇلۇغ ئىشلارنى قىلغان[21].
22 ئى دالادىكى ھايۋانلار، قورقماڭلار؛
چۈنكى چۆللۈكتىكى ئوت-چۆپلەر بەرق ئۇرماقتا؛
دەرەخ مېۋىسىنى بەرمەكتە،
ئەنجۈر دەرىخى، ئۈزۈم تېلى تولۇق ھوسۇل بېرىدۇ.
23 ھەم سىلەر، زىئوننىڭ باللىرى، شادلىنىپ پەرۋەردىگار خۇدايىڭلاردىن
خۇرسەن بولۇڭلار؛
چۈنكى ئۇ ھەققانىيلىق بويىچە سىلەرگە «ئاۋۋالقى يامغۇرلار»نى بېرىدۇ[22]؛
ئۇ سىلەرگە ھۆل-يېغىن بېرىدۇ،
يەنى باشتا بولغاندەك «ئاۋۋالقى يامغۇرلار» ھەم «كېيىنكى يامغۇرلار»نى[23]

قىلىدىغان، شەيتان قوزغايدىغان چوڭ بىر قوشۇنىنىمۇ كۆرسىتىدۇ. «قوشۇمچە سۆز»ىمىزنىمۇ كۆرۈڭ.

19 «شەرقىي دېڭىز» «ئۆلۈك دېڭىز»نى، «غەربىي دېڭىز» «ئوتتۇرا دېڭىز»نى كۆرسىتىدۇ.

20 باشقا بىرخىل تەرجىمىسى «چۈنكى ئۇ (پەرۋەردىگار) ئۇلۇغ ئىشلارنى قىلىۋاتىدۇ» (21-ئايەتتىكىدەك).

21 ياكى «چۈنكى پەرۋەردىگار ئۇلۇغ ئىشلارنى قىلىۋاتىدۇ».

22 باشقا بىرخىل تەرجىمىسى: «چۈنكى ئۇ سىلەرگە «ھەققانىيلىقنى ئۆگەتكۈچى»نى ئەۋەتىدۇ، ھۆل-يېغىن بېرىدۇ». ئىككى تەرجىمىسى بەلكىم تەڭ ئىناۋەتلىك بولۇشى مۇمكىن؛ ئۇنداقتا «ھەققانىيلىقنى ئۆگەتكۈچى» قۇتقۇزغۇچى-مەسىھنى كۆرسىتىشى كېرەك بولىدۇ.

23 «ئاۋۋالقى يامغۇرلار» (ياكى «دەسلەپكى يامغۇرلار») قانائاندا 10-ئايدا ياغىدۇ ۋە ئۇنىڭ ۋاستىسى بىلەن تۇپراق يۇمشىتىلىپ، يەر ھەيدەش ئاندىن ئۇرۇق چېچىش مۇمكىن بولىدۇ. «كېيىنكى يامغۇرلار» ئىسرائىلدا 3- ياكى 4-ئايدا يېغىپ، ئەتىيازلىق زىرائەتلەرنى پىشۇرۇش رولىنى ئوينايدۇ. شۇڭا ھەربىر دېھقان «كېيىنكى يامغۇر»غا تەشنادۇر، ئۇنى بەك قەدىرلەيدۇ.

ياغدۇردۇ.
24 خامانلار بۇغدايغا تولغان بولىدۇ،
ئىدىش-كۈپلەر يېڭى شاراب ھەم مايلارغا تولۇپ تاشىدۇ.
25 ۋە مەن سىلەرگە چېكەتكىلەر، چېكەتكە لىچىنكىلىرى، «ۋەيرانچى
قۇرت»لار، «چىشلىگۈچى قۇرت»لار،
يەنى مەن ئاراڭلارغا ئەۋەتكەن ئۇلۇغ قوشۇنۇم يېگەن يىللارنى قايتۇرۇپ
بېرىمەن؛
26 سىلەر بولۇشىچە يەپ، قاندۇرۇلىسىلەر،
شۇنىڭدەك سىلەرگە كارامەت ئىشلارنى كۆرسەتكەن پەرۋەردىگار
خۇدايىڭلارنىڭ نامىنى مەدھىيىلەيسىلەر؛
شۇنىڭ بىلەن مېنىڭ خەلقىم ھەرگىز يەنە خىجالەتكە قالمايدۇ.
27 سىلەر مېنىڭ ئىسرائىل ئىچىدە تۇرغانلىقىمنى،
شۇنداقلا مەنكى پەرۋەردىگار سىلەرنىڭ خۇدايىڭلار ئىكەنلىكىمنى،
مەندىن باشقا ھېچكىم بولمايدىغانلىقىنى بىلىسىلەر؛
شۇنىڭ بىلەن مېنىڭ خەلقىم ھەرگىز يەنە خىجالەتكە قالمايدۇ.
28 ھەم كېيىن، مەن ئۆز روھىمنى بارلىق ئەت ئىگىلىرى ئۈستىگە قۇيىمەن؛
سىلەرنىڭ ئوغۇل-قىزلىرىڭلار بېشارەت بېرىدۇ[24]،
قېرىلىرىڭلار ئالامەت چۈشلەرنى كۆرىدۇ،
يىگىتلىرىڭلار غايىبانە ئالامەت كۆرۈنۈشلەرنى كۆرىدۇ؛
29 بەرھەق، شۇ كۈنلەردە قۇللار ئۈستىگىمۇ، دېدەكلەر ئۈستىگىمۇ روھىمنى
قۇيىمەن.
30 مەن ئاسمانلاردا، زېمىندە كارامەتلەرنى،
قان، ئوت، ئىس-تۈتەك تۈۋرۈكلىرىنى كۆرسىتىمەن.
31 پەرۋەردىگارنىڭ ئۇلۇغ ھەم دەھشەتلىك كۈنى كەلمىگۈچە،
قۇياش قاراڭغۇلۇققا،
ئاي قانغا ئايلاندۇرۇلىدۇ.

---

24 ياكى «پەيغەمبەرلىك قىلىدۇ».

32 ھەم شۇنداق ئەمەلگە ئاشۇرۇلىدۇكى،
پەرۋەردىگارنىڭ نامىنى چاقىرىپ نىدا قىلغانلارنىڭ ھەممىسى قۇتقۇزۇلىدۇ؛
چۈنكى پەرۋەردىگار دېگىنىدەك، زىئون تېغىدا ھەم يېرۇسالېمدا،
ھەمدە پەرۋەردىگار چاقىرماقچى بولغان[25] «قالدىسى»لار[26] ئۈچۈن قۇتقۇزۇش-نىجات بولىدۇ.

پەرۋەردىگار ئەللەرنىڭ ئۈستىدىن ھۆكۈم چىقىرىدۇ

3
1 چۈنكى مانا، شۇ كۈنلەردە، شۇ پەيتتە،
مەن يەھۇدا ھەم يېرۇسالېمنى ئاسارەتتىن قۇتۇلدۇرۇپ، ئازادلىققا ئېرىشتۈرگىنىمدە،
2 مەن بارلىق ئەللەرنىمۇ يىغىپ[27]،
ئۇلارنى «يەھوشافات جىلغىسى»[28]غا چۈشۈرىمەن؛
شۇنىڭ بىلەن ئۇلارنىڭ خەلقىمنى ئەللەر ئارىسىغا تارقىتىۋەتكەنلىكىدىن،
زېمىنىمنى بۆلۈپ پارچىلىۋەتكەنلىكىدىن،
ئۇلارنى ئاشۇ يەردە مېنىڭ مىراسىم، يەنى خەلقىم ئىسرائىل توغرۇلۇق سوراققا تارتىمەن.
3 ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇلار مېنىڭ خەلقىمنى دوغا تىكىپ چەك تاشلىغان؛
بىر يىگىتنى بىر پاھىشە ئايالغا ئالماشتۇرغان،
بىر قىزنى «شاراب ئىچىمىز» دەپ شاراب ئۈچۈن ئالماشتۇرغان.

---

25 ياكى «چاقىرىۋاتقان».

26 «(پەرۋەردىگارنىڭ) «قالدىسى»» — تەۋراتتا، پەيغەمبەرلەرنىڭ يازمىلىرىدا كۆپ كۆرۈلىدىغان تېما ياكى ماۋزۇدۇر. ئىسرائىل خەلقىنىڭ ھەم ئەللەرنىڭ كۆپ قىسمى خۇدادىن يىراقلىشىپ كەتكەن بولسىمۇ، ئۇلار ئارىسىدا خۇدانىڭ مېھىر-شەپقىتى بىلەن، ئۇنىڭغا سادىق بىر «قالدىسى»نىڭ ھامان ھەردائىم تېپىلىدىغانلىقى كۆرسىتىلىدۇ.

27 «ئەللەر» — يات ئەللەر، يەھۇدىي ئەمەسلەر.

28 «يەھوشافات» — ««ياھ» (پەرۋەردىگار) سوتلايدۇ» دېگەن مەنىدە. ئۇ بەلكىم يېرۇسالېم شەھىرىنىڭ شەرقى تەرىپىدىكى «كىدرون جىلغىسى»نى كۆرسىتىدۇ (يېرۇسالېم ھەم «زەيتۇن تېغى» ئارىسىدا).

4 ھەي، تۇر ھەم زىدون[29]، فىلىستىيەنىڭ بارلىق رايونلىرى، مەن سىلەرنى
نېمە قىلىپتىمەن؟
سىلەر مەندىن ئۆچ ئالماقچىمۇسىلەر؟
(بىراق مەندىن ئۆچ ئالىمىز دېسەڭلار، ئۆچىنى تېزلا ئۆز بېشىڭلارغا
قايتۇرۇپ بېرىمەن!)
5 كۈمۈشلىرىم، ئالتۇنلىرىمنى بۇلىۋالغىنىڭلار تۈپەيلىدىن،
گۈزەل گۆھەرلىرىمنى ئۆز بۇتخانىلىرىڭلارغا ئاپارغىنىڭلار تۈپەيلىدىن،
6 يەھۇدا باللىرى ھەم يېرۇسالېمنىڭ باللىرىنى ئۆز چېگراسىدىن يىراق
قىلماق ئۈچۈن ئۇلارنى گرېكلارغا سېتىۋەتكىنىڭلار تۈپەيلىدىن،
7 مانا، مەن ئۇلارنى سىلەر سېتىۋەتكەن جايدا ئورنىدىن تۇرغۇزىمەن،
ھەمدە قىلغىنىڭلارنى ئۆز بېشىڭلارغا قايتۇرىمەن.
8 ئوغۇل-قىزلىرىڭلارنى يەھۇدا باللىرىنىڭ قولىغا سېتىۋېتىمەن،
ئۇلار شۇلارنى يىراقتىكى بىر ئەلگە، يەنى شابىيالىقلارغا[30] سېتىۋېتىدۇ؛
چۈنكى پەرۋەردىگار سۆز قىلغان.

پەرۋەردىگار «يەھوشافات جىلغىسى»دا بارلىق ئەللەرنىڭ ئۈستىگە ھۆكۈمنى چىقىرىدۇ

9 شۇنى ئەللەر ئارىسىدا جاكارلاڭلاركى،
«جەڭگە تەييارلىنىڭلار،
پالۋانلارنى قوزغاڭلار،
جەڭچىلەرنىڭ ھەممىسى يېقىنلاشسۇن،
جەڭگە ھازىر بولسۇن؛
10 ساپان چىشلىرىنى قىلىچ قىلىپ،
ئورغاقلىرىڭلارنى نەيزە قىلىپ سوقۇشۇڭلار؛
ئاجىز ئادەممۇ: «مەن كۈچلۈك» دېسۇن؛

29 «تۇر» بولسا لىۋاندىكى ئەڭ چوڭ پورت ھەم قۇدرەتلىك شەھەر، زىدون ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى رايون.
30 «شابىيالىقلار» — «شېبا» دېگەن رايوندىكىلەر بولۇشى مۇمكىن.

11 ئەتراپتىكى ھەممە ئەللەر، تېزدىن كېلىڭلار،
ھەممىڭلار شۇ يەرگە جەم بولۇڭلار!».
«ئۆزۈڭنىڭ كۈچلۈكلىرىڭنى ئاشۇ يەرگە چۈشۈرگەيسەن، ئاھ پەرۋەردىگار!»[31]

12 «ئەللەر قوزغىلىپ «يەھوشافات جىلغىسى»غا كەلسۇن؛
چۈنكى مەن شۇ يەردە ئولتۇرۇپ ئەتراپتىكى ھەممە ئەللەرنى سوراققا تارتىمەن.
13 ئورغاقنى سېلىڭلار،
چۈنكى زىرائەت پىشتى؛
كېلىڭلار، چۈشۈپ چەيلەڭلار،
چۈنكى شاراب كۆلچەكلىرى لىق تۇشۇقتۇر،
ئىدىش-كۈپىلەر تولۇپ تاشىدۇ.
چۈنكى ئۇلارنىڭ رەزىللىكى زوردۇر».[32]
14 ئاھ، نۇرغۇن، نۇرغۇن كىشىلەر «قارار جىلغىسى»دا!
چۈنكى پەرۋەردىگارنىڭ كۈنى «قارار جىلغىسى»غا يېقىنلاشتى.
15 قۇياش ھەم ئاي قاراڭغۇلىشىپ كېتىدۇ،
يۇلتۇزلار ئۆز جۇلاسىنى قايتۇرۇۋالىدۇ.
16 پەرۋەردىگار زىئوندىن ھۆركىرەيدۇ،
يېرۇسالېمدىن ئاۋازىنى قويۇۋېتىدۇ؛
ئاسمانلار، زېمىنلار سىلكىنىدۇ؛
لېكىن پەرۋەردىگار ئۆز خەلقىگە باشپاناھ،
ئىسرائىل بالىلىرىغا كۈچ-ھىمايە بولىدۇ.

---

31 بۇ سۆزلەر 1:2-11دىكى ۋە «يەش.» 3:13-5دىكى سۆزلەرگە مۇناسىۋەتلىك بولۇشى كېرەك. «يەش.» 3:13-5دىكى ئىزاھاتلارنىمۇ كۆرۈڭ.

32 مۇشۇ بۇيرۇق بەلكىم خۇدانىڭ «كۈچلۈكلىرى»، يەنى پەرىشتىلەرگە ئېيتىلىدۇ («ۋەھ» 20-17:14 نى كۆرۈڭ).

پەرۋەردىگار زىئوننى ئۆز ماكانى قىلىدۇ

17 شۇنىڭ بىلەن سىلەر مەنكى پەرۋەردىگارنىڭ سىلەرنىڭ خۇدايىڭلار ئىكەنلىكىمنى،
ئۆز مۇقەددەس تېغىم زىئوندا تۇرىدىغانلىقىمنى بىلىسىلەر؛
يېرۇسالېم پاك-مۇقەددەس بولىدۇ،
ئۇنىڭدىن ھېچ يات ئادەملەر يەنە ئۆتمەيدۇ[33].
18 ھەم شۇ كۈنى ئەمەلگە ئاشۇرۇلىدۇكى،
تاغلار يېڭى شارابنى تېمىتىدۇ،
دۆڭ-ئېگىزلىكلەردىن سۈت ئاقىدۇ،
يەھۇدادىكى بارلىق ئېرىق-ئۆستەڭلەردە لىق سۇ ئاقىدۇ؛
پەرۋەردىگارنىڭ ئۆيىدىن بىر بۇلاق چىقىدۇ،
شىتتىم جىلغىسىنى[34] سۇغىرىدۇ.
19 مىسىر بولسا بىر چۆللۈك،
ئېدوم ئادەمزاتسىز بىر چۆل-باياۋان بولىدۇ،
ئۇلارنىڭ يەھۇدا باللىرىغا قىلغان زۇلۇم-زورۋانلىقى تۈپەيلىدىن،
ئۇلار بۇلارنىڭ زېمىنىدا بىگۇناھ قانلارنى تۆككەنلىكى تۈپەيلىدىن.
20 بىراق يەھۇدا مەڭگۈگە تۇرىدۇ،
يېرۇسالېم دەۋردىن-دەۋرگىچە قالىدۇ؛
21 ھەم مەن ئۇلارنى تۆككەن قانلارنىڭ پاكلاندۇرۇلمىغان گۇناھلىرىدىن پاكلاندۇرىمەن؛
چۈنكى پەرۋەردىگار زىئوندا ماكانلاشقاندۇر.

---

33 «ئۇنىڭدىن ھېچ يات ئادەملەر يەنە ئۆتمەيدۇ» دېگەن سۆز بەلكىم: (1) ھېچ تاجاۋۇزچى يەنە يېرۇسالېمنى بۇزمايدۇ، ۋە (2) يېرۇسالېمنى بۇلغىغۇدەك ھېچقانداق بۇتپەرەس ئادەم ئۇنىڭدىن يەنە ئۆتمەيدۇ، دېگەن ئىككى مەنىنى كۆرسىتىشى مۇمكىن.
34 «شىتتىم جىلغىسى» ــ يېرۇسالېمنىڭ شەرقىي تەرىپىدا بولۇپ، سۇلىرى ئىئوردان جىلغىسىغا چۈشىدۇ.

قوشۇمچە سۆز

ئاخىرقى زاماندىكى ۋەقەلەرنىڭ تەرتىپى

پەيغەمبەر ئارقىلىق بولغان بېشارەتلەرنىڭ بايانلىرىغا قارىغاندا، يوئېل ئېيتقان «ئاخىرقى زامان»دىكى مۇھىم ۋەقەلەر تۆۋەندىكى تەرتىپ بويىچە بولۇشى مۇمكىن. ئوقۇرمەن كىتابنى قېتىرقىنىپ ئوقۇپ، ئۆزى بىر خۇلاسىگە كەلسۇن.

(1) خۇدانىڭ روھى بارلىق ئەت ئىگىلىرىگە (دېمەك، ھەرقايسى مىللەت-خەلقلىرىگە، ھەرقانداق ئىنسانلارغا) قۇيۇلىدۇ. شۇنىڭ بىلەن خۇدانىڭ سۆزلىرى پەقەت بىر پەيغەمبەر ئارقىلىقلا ئەمەس، بەلكى كۆپ «يىگىت-قىزلار، قېرىلار، قۇل-دېدەكلەر» ئارقىلىق، ھەرخىل غايىبانە ئالامەت، چۈش، بېشارەتلىك سۆز قاتارلىقلار بىلەن ئايان قىلىنىدۇ. شۈبھىسىزكى، شۇنداق بولغاندا، بارلىق ئىنسان خۇدانىڭ خەۋىرىنى ئاڭلاش پۇرسىتىگە ئىگە بولىدۇ (2:28-29).

(2) ئىسرائىل، يەنى يەھۇدىيلار پۈتكۈل دۇنياغا تارقىتىلىدۇ (3:1-2). يوئېل بۇ ئىشنىڭ قانداق، نېمىشقا ياكى قاچان يۈز بېرىدىغانلىقىنى دېمەيدۇ. بىراق ئىسرائىل ئۆزلىرىنىڭ «بارلىق ئەللەر ئارىسىغا تارقىتىلىش»ىدىن ئىبارەت بولغان كۈلپەتنى، مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق بولغان ئەھدىنىڭ ئەڭ ئاخىرقى «تەربىيىلىك جازا»سى دەپ بىلدى.

(3) ئىسرائىل يەنە ئۆز زېمىنىغا، يەنى قانائان (پەلەستىن)غا قايتىپ جەم بولىدۇ. يوئېل يەنە بۇنىڭ قانداق، نېمىشقا ياكى قاچان يۈز بېرىدىغانلىقىنى دېمەيدۇ. خۇدانىڭ روھىنىڭ قۇيۇلۇشى (1-ۋەقە) دەل قايسى پەيتتە، 2-ۋەقەدىن ئاۋۋال ياكى 2-ۋەقەدىن كېيىن، ياكى 3-ۋەقەدىن ئاۋۋال ياكى 3-ۋەقەدىن كېيىن يۈز بېرىدىغانلىقىنى «يوئېل پەيغەمبەر» كىتابىنىڭ ئۆزىدىن ئېنىقلىغىلى بولمايدۇ (باشقا پەيغەمبەرنىڭ كىتابلىرىدا بۇ توغرۇلۇق سۆز بار).

(4) ئاسماندا ھەرخىل كارامەت-بېشارەتلەر پەيدا بولىدۇ (30:2).

(5) ئىسرائىلغا قارشى ھەم خۇدا بىلەن قارشىلىشىدىغان، ھەممە ئەلدىن تەركىب تاپقان بىر قوشۇن جەڭ قىلىشقا يىغىلىدۇ. ئۇلارنىڭ بارلىق بىسات-تەئەللۇقاتلىرى جەڭگە سېلىنىدۇ. ئۇلار «ساپان چىشلىرىنى قىلىچ قىلىپ، ئورغاقلىرىنى نەيزە قىلىپ سوقۇشىدۇ»؛ ھەتتا «ئاجىز ئادەملەر»مۇ ئۆزىنى «كۈچلۈك» دەپ ئېلان قىلىپ قاتنىشىشى زۆرۈر بولىدۇ (10:3).
قوشۇن تەبىئەتتىن تاشقىرى كۈچ-قۇدرەت بىلەن قوراللىنىدۇ − بىراق بۇ كۈچ خۇدادىن ئەمەس، بەلكى جىن-شەيتانلاردىن كېلىدۇ. ئۇلار زور ۋەيرانچىلىق قىلىدۇ. خۇدا «چېكەتكە قوشۇنى»نى «مېنىڭ قوشۇنۇم» دېگىنىدەك، بۇ قوشۇننىمۇ «مېنىڭ قوشۇنۇم» دەيدۇ. بۇنىڭ مەنىسى، خۇدا «چېكەتكە قوشۇنى»نى ئىشلەتكەنگە ئوخشاش، ئۇ بۇ (رەزىل) قوشۇننىمۇ ئىشلىتىپ ئۆز خەلقىنى توۋىغا كەلتۈرىدۇ (1:2-11).

(6) دۈشمەن قوشۇنى يېرۇسالېمغا يېقىن بولغان جىلغىدا («يەھوشافات» دەپ ئاتالغان، يەنى «پەرۋەردىگار سوراق قىلىدۇ» دېگەن مەنىدە) يىغىلغاندىن كېيىن، خۇدانىڭ خەلقى ئۆزلىرىنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن ئۇنىڭغا نىدا كۆتۈرىدۇ (2-باب، 20-ئايەتتە ئېيتىلغاندەك) ھەم خۇدا ئۆزىنىڭ پەرىشتىلەردىن تەركىب تاپقان زور كۈچلۈك «ساماۋىي قوشۇنى»نى دۈشمەن بىلەن جەڭ قىلىشقا ئەۋەتىدۇ.

(7) قۇياش، ئاي ھەم يۇلتۇزلار قاراڭغۇلىشىدۇ (10:2، 31، 15:3)

(8) كۆپ ئادەملەرگە نىسبەتەن بۇ پەيت بەلكىم توۋا قىلىپ خۇدانىڭ يېنىغا قايتىشقا ئەڭ ئاخىرقى پۇرسەت بولىدۇ. شۇڭا بۇ جىلغا «قارار جىلغىسى» دەپمۇ ئاتىلىدۇ (14:3). خۇدا ۋەدە بېرىدۇكى، «پەرۋەردىگارنىڭ نامىنى چاقىرىپ نىدا قىلغانلارنىڭ ھەممىسى قۇتقۇزۇلىدۇ» (32:2)!

(9) جىن-شەيتانلار قۇۋۋەتلىگەن دۈشمەن قوشۇنى بىتچىت قىلىنىدۇ (10:2، 15:3).

(10) ئىسرائىل زېمىنى ئىنتايىن مول ئاۋاتلىققا قايتۇرۇلىدۇ. مىسىر ھەم ئېدوملارنىڭ ئىككى زېمىنى ئەكسىچە ۋەيران قىلىنىدۇ (تەۋراتتىكى «ئەزاكىيال پەيغەمبەر» 29-باب، 12-ئايەتتە مىسىرنى باسقان ۋەيرانچىلىق قىرىق يىللىق بولىدۇ، دەپ ئېيتىلىدۇ). ئېدومدا بولغان ۋەيرانلىق دائىم بولىدۇ. يېرۇسالېمدىن شەرققە ھەم غەربكە ئاقىدىغان يېڭى بىر دەريا پەيدا بولىدۇ (تەۋراتتىكى «زەكەرىيا پەيغەمبەر» 14-باب، 8-ئايەت، «ئەزاكىيال پەيغەمبەر» 47-باب، 1-12-ئايەتنىمۇ كۆرۈڭ).

(11) خۇدا يېرۇسالېم ھەم زىئون تېغىنى ئالاھىدە ماكان تۇتىدۇ (21:3).

يوئېل پەيغەمبەر ئۆز خەلقىگە: «پەرۋەردىگارنىڭ كۈنى يېقىن» دەپ ئېيتقان. كىتاب يېزىلغان ۋاقىتتا، يەنى بۈگۈندىن 2700 يىل ئىلگىرى «پەرۋەردىگارنىڭ كۈنى» «يېقىن» بولغان بولسا، بۈگۈنكى كۈندە تېخىمۇ يېقىن بولمامدۇ؟ رەب مەسىھ ئەيسا مىلادىيە 33-يىلىدا ئۆلدى. رىملىقلار، يەھۇدىيلار ھەم شەيتاننىڭ ئۆزى بۇ ئىشنى ئۇنىڭ تۈگەشكەنلىكى، بەربات بولغانلىقى دەپ ئويلىدى. بىراق خۇدا ئەيسانى دەرۋەقە ئۆزى ئەۋەتكەن «قۇتقۇزغۇچى-مەسىھ»ى ھەم ئوغلى ئىكەنلىكى، ئۇنىڭ ئۆلۈمى گۇناھلارنى يۇيىدىغان بىردىنبىر قۇربانلىق ئىكەنلىكىنى دۇنياغا ئىسپاتلاش ئۈچۈن، ئۇنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرۈپ، ئەرشكە كۆتۈرۈپ ئۆزىنىڭ ئوڭ يېنىغا ئولتۇرغۇزدى. مەسىھ ئەيسا قايتا تىرىلىپ 50 كۈن كېيىن ئاشۇ يەردىن (ئاسماندىن) خۇدانىڭ مۇقەددەس روھىنى ئۆزىگە ئېتىقاد قىلغانلارنىڭ ھەممىسى ئۈستىگە قۇيۇپ بەردى ھەم ئۇلار ئارقىلىق كۆپ مۆجىزىلەرنى كۆرسەتتى. ئوقۇرمەن بۇ ئىشلارنى ئۆزى ئىنجىل، «روسۇللارنىڭ پائالىيەتلىرى» دېگەن قىسمىدىن ئوقۇيالايدۇ. شۇ قىسمىدىن (2-بابتىن) يەنە بايقيالايمىزكى، مۇقەددەس روھ قۇيۇلۇپ، بىر يۈز يىگىرمە ئېتىقادچى بېشارەتلىك سۆز قىلغىنىدا، روسۇل پېترۇس ئورنىدىن تۇرۇپ، خەلققە: بۇ ئىشلار يوئېل پەيغەمبەر بېشارەت بەرگەن ئىشلارنىڭ باشلىنىشى، دەپ جاكارلىدى. شۇڭا

بۇ مۆجىزىلەر دەرۋەقە خۇدانىڭ مەسىھ ئەيسانى «رەب ھەم قۇتقۇزغۇچى-مەسىھ» قىلىپ تىكلىگەنلىكىنى ئىسپاتلايدۇ، دەيدۇ.

ئەمدى «پەرۋەردىگارنىڭ كۈنى»گە يېتىپ بارىدىغان «ئاخىرقى كۈنلەر» شۇنداق باشلانغان بولدى. قەدىرلىك ئوقۇرمەن، سىز خۇدا ھەم مۇقەددەس پەرىشتىلىرى ئالدىدا تۇرۇپ ئۆزىڭىزنىڭ ھېسابىنى بېرىشكە تەييارمۇسىز؟ مۇقەددەس كىتابتا ئادەملەرنى قۇتقۇزىدىغان ئالاھىدە بىر نام بىزگە بېرىلىدۇ. قۇتقۇزۇلۇش ئۈچۈن بىز بۇ نامنى چاقىرىشىمىز كېرەك. بۇ نام ئەيسا مەسىھنىڭ نامىدىن ئىبارەتتۇر. ئىنجىل «روس.» 21-2:17، 36-ئايەتنى كۆرۈڭ. ئوقۇرمەنلەر ئىنجىلدىكى «ئەيسا» («يەشۇئا») دېگەن ئىسمىنىڭ «پەرۋەردىگار قۇتقۇزغۇچى» دېگەن مەنىدە ئىكەنلىكىنى بىلىدۇ («مات.» 21:1). ئۇ ھازىر خۇدانىڭ ئوڭ يېنىدا سىزنىڭ نىجات-قۇتقۇزۇشقا بولغان دۇئا-تىلاۋىتىڭىزنى ئاڭلاشنى كۈتىدۇ. «پەرۋەردىگارنى ئۆزىنى تاپقۇزماقچى بولغان پەيتتە ئىزدەڭلار؛ ئۇ يېقىن تۇرغان ۋاقتىدا ئۇنىڭغا نىدا قىلىڭلار!» («يەش.» 6:55)

«پەرۋەردىگارنىڭ نامىنى چاقىرىپ نىدا قىلغانلارنىڭ ھەممىسى قۇتقۇزۇلىدۇ» («يوئېل» 32:2).